

Aki ma libát nem eszik, éhezik

Aki Márton-napon libát nem eszik, egész éven át éhezik – tartja a mondás. A bortermeleő vidékeken a november 11-i libasülthöz kóstolták meg először az új bort, merthogy ennek Márton a bírája.

A somogyi népszokások nagy ismerője Király Lajos. Tőle tudjuk azt is, hogy Márton napja régóta jeles ünnep hazánkban; az Árpád-korban az ő képét festették Szent István zászlóira, s Szent Márton a védőszentje a magyar kereszténység bölcsőjének, a pannonhalmi apátságának. A 316-ban Savariában, a mai Szombathelyen született Szent Márton nevét Somogyban a fonyódi, táskai, vörsi, fonói és csökölyi templom, valamint a polányi kápolna viseli.

A Márton-naphoz kötődő legrégebbi hagyomány a hízott lúd fogyasztása. A legenda szerint amikor a szerény Mártont püspöknek akarták megválasztani a hívei, ak-

kor ezt elutasította és elbújt a ludak óljába. A gágogásukkal azonban elárulták.

Márton napján a zamárdi tájházban évek óta libát sütnek, hogy annak csontjából megállapíthassák; sok hó hull-e a télen. Ha fehér a csont, akkor hideg és fehér lesz ezen évszak jellemzője, ha fekete, akkor esős. Kapolyon úgy tapasztalták: ha fehér a vidék Márton-napkor, akkor enyhe lesz a tél s fordítva.

Buzsákon az a szokás járta, hogy kötegni fűzfavesszővel végigjárták a pásztorok reggel a falut, s egy-egy vesszővel megütögették az állatokat, hogy azok egészségesek legyenek. Nagy a tét ezen a napon Csökölyben is, hisz az itten keltezett mondás szerint aki most libát nem eszik, az egész éven át éhezik. Sok fiatal persze már nem ismeri az öregek ezen „rögeszméit”. Évről évre ápolják ugyanakkor a hagyományt például Somogyásmszonban 1997 óta a helyi plébá-

Szent Márton Savariában, a mai Szombathelyen született 317-ben

nosnak és egy német betelepülőnek köszönhetően; lampionokkal vonulnak fel s a templom előtt perccet osztanak. S bizonyára jól járnak azok a Katalin-bálra készülődők is, akik hiszik a törökkopányiak vélekedését: szerintük amilyen az idő ma, Szent Márton napján, olyan lesz majd két hét múlva, Katalinkor is. **CZENE ATTILA**